

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest pärinevad kasvuhoonegaaside heited ja nende gaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 525/2013 kasvuhoonegaaside heite seire- ja aruandlusmehhanismi ning kliimamuutusi käsitleva muu olulise siseriikliku ja liidu teabe esitamise kohta“

[COM(2016) 479 final – 2016/0230(COD)]

ja teemal

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse liikmesriikide võetud siduvaid eesmärges kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks aastatel 2021–2030, et tagada vastupidav energialiit ning täita Pariisi kokkuleppe alusel võetud kohustused, ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 525/2013 kasvuhoonegaaside heite seire- ja aruandlusmehhanismi ning kliimamuutusi käsitleva muu teabe esitamise kohta“

[COM(2016) 482 final – 2016/0231(COD)]

(2017/C 075/17)

Raportöör: **Tellervo KYLÄ-HARAKKA-RUONALA**

Kaasraportöör: **Mindaugas MACIULEVIČIUS**

Konsulteerimistaotlus	nõukogu, 25.8.2016 Euroopa Parlament, 12.9.2016 Euroopa Komisjon, 20.7.2016
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 192 lõige 1 ja artikkel 304
Vastutav seksioon	põllumajanduse, maaelu arengu ja keskkonna seksioon
Vastuvõtmine seksioonis	24.11.2016
Vastuvõtmine täiskogus	14.12.2016
Täiskogu istungjärk nr	521
Hääletuse tulemus	210/0/2
(poolt/vastu/erapooletuid)	

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee väljendab heameelt komisjoni õigeaegsete ettepanekute üle rakendada Euroopa Liidu võetud kohustust vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heidet kõigis majandussektorites ja kogu ühiskonnas. Komitee rõhutab siiski vajadust võtta samal ajal arvesse kliimamuutuste leevendamise üldilmsel pikaajalist ülesannet. Selleks tuleb põhjalikult hinnata, kas ELi praegune kliimapoliitikaalane lähenemisviis üldilmsel, ELi ja riikliku tasandi jõupingutuste suhtes on asjakohane, et sillutada teed CO₂-neutraalse maailmani jõudmiseks.

1.2. Seoses jõupingutuste jagamisega nõustub komitee täielikult seisukohaga, et õigluse ja kulutõhususe tagamiseks tuleb arvestada liikmesriikidevahelisi erinevusi. Tõelise kulutõhususe saavutamiseks õiglasel viisil tuleks jõupingutuste jagamise arvutamisel käsitleda siiski mõlemat tahku samal ajal ja kõigis liikmesriikides ning seada eesmärgid nii, et suhtelised kulud oleksid iga liikmesriigi jaoks samad. Puuduste tõttu jõupingutuste jagamisel peab komitee oluliseks võtta kasutusele paindlikkusmehhanismid ja neid edasi arendada.

1.3. Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse (LULUCF) integreerimisega 2030. aasta raamistikku lisatakse ELi kliimapoliitikasse olulisi uusi elemente. Komitee arvates peaks integreerimine toimuma nii, et sellega edendatakse pikaajalist CO₂-neutraalsust. Bioressursipõhiste loodusvarade säästev kasutamine ja aktiivne majandamine, st jätkusuutlik biomajandus, sh säästev metsamajandamine ja kliimasõbralik toidutööstus, on selles üleminekus põhielement ja sellega

tuleks hoolikalt arvestada, et saavutada keskkonnavalaselt, majanduslikult ja sotsiaalselt jätkusuutlik majanduskasv.

1.4. Põllumajanduse ja metsanduse osatähtsus eeldab ELi kliimapoliitikal terviklikku lähenemisviisi. Arvesse tuleb võtta nii heitkoguste vähendamist kui ka CO₂ sidumist, aga ka kohandamisest ja toiduga kindlustusest tulenevaid probleeme. Pariisi kokkuleppega kehtestatakse kindel kohustus tegutseda selle nimel, et hoida üleilmne keskmine temperatuuri tõus selgelt alla 2 °C ning püüda piirata temperatuuri tõusu 1,5 kraadiga, suurendada võimet kohaneda kliimamuutuste ebasoodsa mõjuga ja parandada vastupanuvõimet kliima muutumisele ning edendada vähese kasvuhoonegaaside heitega arengut viisil, mis ei ohusta toidutootmist. Seetõttu on oluline käsitleda vajadust põllumajandussektori parema vastupanuvõime järele, leevendades samal ajal kliimamuutusi.

1.5. Komitee kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tunnustama metsade ja metsa säästva majandamise otsustavat osa ja potentsiaali CO₂ sidujana ning nendega seotud ühiskondlikke, keskkonnavalaseid ja majanduslikke kasutegureid.

1.6. CO₂ sidumise küsimus ei käsitle vaid metsamaad, vaid eelkõige metsakasvu ja jõulise fotosünteesi edendamist aktiivse metsamajandamise abil ning puidupõhise biomassi sagedasemat kasutamist toodetes ja energiaenergeetikas. Metsavarade kasutamise piiramise tagajärjeks oleks pikaajalises plaanis sidujate hulga vähenemine vananemise tõttu ja seega metsa aeglane kasv. Samamoodi tagab põllu- ja rohumaal saagi kasvatamise ja koristamise tsükkel selle, et CO₂ sidumine oleks püsivalt võimalikult tõhus.

1.7. Komitee peab oluliseks, et kasvuhoonegaaside heidet ja sidumist hinnataks teaduslikult, läbipaistvalt ja ühiste parameetrite alusel. Komitee palub komisjonil töötada välja maakorralduse ja metsamajandamise arvestuseeskirjad nii, et need kajastaksid heitkoguste ja CO₂ sidumise tegelikku määra. Lisaks sellele peavad liikmesriigid määratlema metsadega seotud heitkoguste riiklikud võrdlustasemed vastavalt metsaressursside kavandatud säästvale kasutamisele. EL peaks töötama välja ka täpse satelliidipõhise vahendi metsade üleilmseks seireks. Samuti tuleks töötada välja asjakohased arvestusmeetodid rohttaimede CO₂ sidumise kohta põllumajandusmaal. Samuti on oluline vältida LULUCFi alla kuuluvate biomassiga seonduvate heitkoguste kahekordset arvestust teistes sektorites.

1.8. Komitee julgustab iga liikmesriiki koostama LULUCFi sektori jaoks ambitsioonikad riiklikud alt-ülespoole-meetmed, kaasates kodanikuühiskonna tihedalt riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi protsessi.

1.9. Komitee tunnistab, et kõrgelennuliste ettepanekute õnnestumiseks on vaja palju rahalisi vahendeid, ja julgustab komisjoni kehtestama lisaks olemasolevatele rahastamisvahenditele koostöös Euroopa Investeeringuspangaga eraldi rahastamisvahendi, et toetada nende eesmärkide saavutamist. Samuti on tarvis intensiivseid teadusuuringuid ja innovatsiooni, et töötada välja ja võtta kasutusele uued meetodid kliimamuutuste leevendamiseks.

2. Sissejuhatus

2.1. Euroopa Komisjon esitas 20. juulil 2016 ettepaneku võtta vastu määrus, milles käsitletakse liikmesriikide võetud siduvaid eesmärke kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks aastatel 2021–2030 (jõupingutuste jagamine 2030), ning ettepaneku võtta vastu määrus, millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest pärinevad kasvuhoonegaaside heited ja nende gaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku. Samal ajal avaldas komisjon teatise vähese heitega liikuvuse Euroopa strateegia kohta. Käesolevas arvamuses väljendab komitee oma seisukohta kavandatud määruste kohta, kuid seisukoht transporti käsitleva teatise kohta on esitatud teises arvamuses (TEN/609).

2.2. Ettepanekud on osa ELi kohustuse täitmisest vähendada 2030. aastaks oma kasvuhoonegaaside heitkoguseid vähemalt 40 % võrreldes 1990. aasta tasemega. Nagu EL on kokku leppinud, tuleb 2030. aasta eesmärgi saavutamiseks vähendada ELi heitkogustega kauplemise süsteemi kuuluvates sektorites heitkoguseid 43 % ja muudes sektorites (mis sellesse süsteemi ei kuulu) 30 % – mõlema puhul võrreldes 2005. aasta tasemega. Euroopa Parlament ja nõukogu tegelevad ELi heitkogustega kauplemise süsteemi direktiivi läbivaatamisega. Komitee väljendas oma seisukohta selle läbivaatamise kohta oma arvamuses NAT/675.

2.3. Kavandatud määruseid kohaldatakse ELi heitkogustega kauplemise süsteemi mittekuuluvate sektorite ja selliste valdkondade suhtes nagu transport, hooned, põllumajandus ja jäätmed, aga ka maakasutus ja metsandus. Liikmesriikide heitkoguste vähendamise eesmärgid täiendavad kehtivat jõupingutuste jagamist käsitlevat otsust ELi 2020. aasta kliimaeesmärkide kohta, samal ajal kui maakasutus ja metsandus lisatakse ELi kliima- ja energiapoliitika raamistikku esimest korda. Seni on neid käsitletud Kyoto protokollis raames.

2.4. Komisjon esitab diferentseeritud riiklikud heitkoguste vähendamise eesmärgid kooskõlas Euroopa Ülemkogu nõutud õigluse ja kulutõhususe põhimõtetega. Liikmesriikide 2030. aastaks seatud eesmärgid on vahemikus 0–40%. Maakasutuse ja metsanduse suhtes pakub komisjon välja, et heited ja sidumine, mis arvutatakse välja arvestuseeskirjade alusel, peavad olema kõigis liikmesriikides tasakaalus.

2.5. Komisjon teeb ettepaneku jätkata paindlikku süsteemi, mis võimaldab saastekvootide ülekandmist liikmesriikide vahel ja aja jooksul. Komisjon pakub välja ka uued paindlikkuse vormid, mis võimaldavad jõupingutuste jagamise raames teatud kompromisse heitkogustega kauplemise süsteemi ja LULUCFi sektoriga.

2.6. Kavandatud määrustes käsitletakse ka kasvuhoonegaaside järelevalve ja aruandluse, sealhulgas maakasutuse ja metsanduse sektori arvestuseeskirju.

3. Üldised märkused

3.1. Üldiselt väljendab komitee heameelt komisjoni õigel ajal esitatud ettepanekute üle rakendada ELi võetud kohustust vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heidet kõigis majandussektorites ja kogu ühiskonnas. Komitee rõhutab siiski vajadust võtta samal ajal arvesse kliimamuutuste leevendamise üleilmset pikaajalist ülesannet. See tähendab, et poliitika ja meetmed peavad olema kooskõlas pikaajalise eesmärgiga saavutada CO₂-neutraalne maailm.

3.2. Oma hiljutises arvamuses (NAT/690) kutsus komitee ELi üles suurendama oma positiivset mõju maailma kliimale (nn CO₂-kätejalg), selle asemel et keskenduda vaid oma heitkoguste vähendamisele. Seetõttu tuleks seoses 2030. aasta kliimapoliitikaga soodustada kliimaalaste lahenduste pakkumist kolmandatele riikidele ja nendega ühiste projektide elluviimist, võttes arvesse asjaolu, et Pariisi kokkuleppes viidatakse uuele rahvusvahelise koostöö mehhanismile kliimamuutuste vastu võitlemisel.

3.3. Eespool nimetatud arvamuses nõudis komitee ka tõhusamat kliimaliitu, milles kliimaaspektid on tihedalt integreeritud sellega seotud ühtse turu meetmesse. Ühiste heitkoguste vähendamise eesmärkide jagamine riiklikeks alleesmärkideks võib põhjustada liikumist killustatuse ja ühise suuna kadumise poole. Seetõttu kutsub komitee komisjoni üles hindama seoses 2030. aasta järgse ELi kliimapoliitikaga ka valikuid ja võimalusi, mis käsitlevad sidusamat ühenduse lähenemisviisi ELi heitkoguste kauplemise süsteemi mittekuulavas sektoris.

3.4. Sektoripõhine lähenemisviis vastandatuna liikmesriikidevahelisele jõupingutuste jagamisele on teine võimalik kliimapoliitika suund. Transporti käsitlev teatis põhineb just sellel lähenemisviisil. Komitee peab oluliseks eristada ühtse turuga seotud küsimusi nendest, mis on oma olemuselt riigipõhised. Üldiselt sobib sektoripõhine lähenemisviis paremini ühtse turuga, samal ajal kui riigipõhine lähenemisviis on oluline selliste küsimuste puhul nagu omamaiste loodusvarade majandamine. See kehtib eelkõige metsapoliitika osas.

3.5. Maakasutuse ja metsanduse integreerimisega 2030. aasta raamistikku lisatakse ELi kliimapoliitikasse oluline uus element. Komitee seisukoha järgi peab integreerimine toimuma nii, et sellega suurendatakse pikaajalist CO₂-neutraalsust ja jätkusuutlikku majanduskasvu, selle asemel et keskenduda vaid lühiajalistele ja keskpikkadele meetmetele.

3.6. Vajadus vähendada heitkoguseid ja suurendada CO₂ talletamist soodustab biomassi kasutamist mitmesuguste biotoodete toorainena ja taastuvenergia allikana, sealhulgas säästva bioenergia kasutamist seoses CO₂-heite vähendamisega transpordisektoris. Säästev biomajandus, st bioressursipõhiste loodusvarade säästev kasutamine ja majandamine, on seega keskne element CO₂-neutraalsuse saavutamisel.

3.7. Metsandussektor võib täita otsustavat osa CO₂-heite vähendamisel, taastuvenergia suurendamisel ja säästva tarbimise edendamisel. ELi metsavarad suurenevad tänu pikaajalistele investeeringutele metsamajandamise eesmärgiga parandada raie säästvuse taset tulevikus. Biomassi suurenev kasutamine eeldab ka tulevikus aktiivset metsamajandamist.

3.8. Komitee soovib rõhutada, et ELi kliimapoliitikaga ei tohi piirata metsade kasutamist, kui raie ei ületa metsavarade suurenemist ja järgitakse metsa säästva majandamise tavasid. Metsa kasutamise lühiajaline piiramine vähendab sidujaid pikaajalises plaanis.

3.9. Kliimamuutused on tihedalt seotud ka toiduga kindlustatusega, eriti üleilmisel tasandil. Seetõttu on väga oluline reageerida korraga nii toiduga kindlustatuse probleemidele kui ka kliimamuutuste mõju leevendamisele. Haritava maa kättesaadavus ja linnastumise surve peaksid ajendama suurendama tootmist säästvalt, et Euroopa saaks anda oma panuse toiduga kindlustatuse üleilmse probleemi lahendamisse.

3.10. Seoses põllumajandussektori netoheidetega tuleb komitee meelde samalaadset ambitsioonikat ettepanekut riiklike ülemmäärade kohta ning nõuab eri õigusaktide vahelist järjepidevust ning topeltkoormuse vältimist nende arendamisel ja rakendamisel.

4. Konkreetset märkused jõupingutuste jagamise ettepaneku kohta

4.1. Komisjon on võtnud kuulda Euroopa Ülemkogu üleskutset võtta oma ettepanekus arvesse õigluse ja kulutõhususe põhimõtteid. Komitee nõustub täielikult seisukohaga, et õigluse ja kulutõhususe tagamiseks tuleb arvesse võtta liikmesriikidevahelisi erinevusi. See on seotud riikide eripära ja lähtepunktide erinevuste, aga ka majanduslike ja sotsiaalsete võimalustega vähendada heitkoguseid.

4.2. Komitee juhib siiski tähelepanu asjaolule, et esitatud lähenemisviisiga ei saavutata ELi tasandil kõige tõhusamat tulemust, sest õiglust ja kulutõhusust on käsitletud üksikeisest eraldi. Tõelise kulutõhususe saavutamiseks õiglasel viisil tuleks arutamisel käsitleda mõlemat tahku ühel ja samal ajal ning kõigis liikmesriikides.

4.3. Ideaalsel juhul on kõige kulutõhusam lahendus arvutada iga riigi heitkoguste vähendamise kulukõverad ja määrata kindlaks eesmärgid punktis, kus piirkulud seoses SKPga on samad. See aitaks kõrvaldada liigsete sertifikaatide eraldamise võimaliku probleemi. Teine võimalus oleks määrata iga riigi jaoks ühesugune suhteline eesmärk ja siis kasutada paindlikkusmehhanisme, et leida parim lahendus.

4.4. Jõupingutuste jagamise tulemuse kohta märgib komitee, et seda on raske kontrollida. Komitee rõhutab seetõttu, kui oluline on andmete ja arvutuste aluste esitamise ning kasutatud meetodika läbipaistvus.

4.5. Prognoositavuse parandamiseks peab komitee oluliseks võtta arvesse Brexiti võimalikku mõju jõupingutuste jagamisele ja selleks valmistuda. Teisest küljest on Norra ja Island väljendanud oma kavatsust osaleda ELi ühises tegevuses, mis võib samuti mõjutada jõupinguste jagamise rakendamist.

4.6. Jõupingutuste jagamise vältimatute puuduste tõttu on oluline võtta kasutusele paindlikkusmehhanismid ja eeskirjad, mis võimaldavad saavutada maksimaalse tõhususe. Valdkondadevahelise paindlikkuse uusi liike tuleks samuti uurida. Lisaks on tarvis tõhusat, läbipaistvat süsteemi, et jälgida paindlikkuse tulemusi.

4.7. Paindlikkus, mille tagavad võimalus kaubelda liikmesriikide vahel aastaks eraldatud heitkogustega ja meetmete rakendamine teises liikmesriigis, aitab suurendada nii kulutõhusust kui ka õiglust. Võimalus eraldatud heitkoguseid ajapõhiselt üle kanda on samuti vajalik ja seda peaks vähem piirama, kuna tegelikkuses ei järgi heitkoguste vähendamise meetmed igal aastal lineaarset kava.

4.8. Komisjoni ettepanek, mis käsitleb võimalust kasutada ELi heitkogustega kauplemise süsteemi kuuluva sektori lubatud heitkoguse ühikuid teiste sektorite heitkoguste kompenseerimiseks, on samuti tervitatav, sest ka selle eesmärk on optimeerida heitkoguste vähendamist. Samal ajal tuleb mõista, et lubatud heitkoguste ühes riigis kehtetuks tunnistamine mõjutab kogu ELi hõlmava heitkogustega kauplemise süsteemi tõttu ka teisi riike.

4.9. Komitee väljendab heameelt võimaluse üle kasutada LULUCFi sektori CO₂ sidumist ja heitkoguste vähendamist teiste sektorite heitkoguste kompenseerimiseks. Metsamajandamise võimalik kaasamine paindlikkusmehhanismide hulka tuleb kavandada nii, et see soodustaks metsa säästvat majandamist ja metsakasvu ega kahjustaks metsaressursside kasutamist biomajanduse toorainena.

5. Konkreetset märkused LULUCFi ettepaneku kohta

5.1. Põllumajanduse ja metsanduse osatähtsus eeldab ELi kliimapoliitikal terviklikku lähenemisviisi. Lisaks kliimamuutuste leevendamisele seisavad põllumajandus ja metsandus silmitsi ka kliimamuutustega kohanemise ülesandega, sest tegemist on sektoritega, mida ebasoodsad ilmastikutingimused kõige enam mõjutavad. Seetõttu tuleb soodustada leevendamismeetodeid, mis avaldavad tootmisele kõige vähem negatiivset mõju. Nagu komisjoni ettepanekus märgitud, on oluline arvestada ELi positsiooni rahvusvahelisel tasandil ja võtta arvesse Pariisi kokkuleppe üleilmset ülevaadet, eriti seoses keskkonnavalase terviklikkuse ja kasvuhoonegaaside heite ülekandumise võimaliku negatiivse mõjuga.

5.2. Pariisi kokkuleppe kohaselt peaksid käesoleva sajandi teisel poolel olema inimtekkeliste kasvuhoonegaaside allikatest pärit kasvuhoonegaaside heide ja sidujates, näiteks metsades, seotud kasvuhoonegaasid tasakaalus. Seetõttu on tähtis hoida metsi kui sidujaid ja vältida CO₂ küllastumist vananevates metsades.

5.3. Metsa säästev majandamine ning puidu kasutamine toodete tooraineks ja fossiilkütuste asendamine bioenergiaga on tõhusad vahendid süsinikubilansi reguleerimiseks. Keskkonnavalase terviklikkuse kahjustamise vältimiseks ei tohiks teiste sektorite fossiilkütustest pärit heiteid kompenseerida metsade kui sidujatega nii, et see vähendaks puidu kättesaadavust biomajanduse eesmärgil.

5.4. Metsa majandamine sidujana ei puuduta vaid metsamaad, vaid eelkõige metsakasvu edendamist aktiivse metsamajandamise abil ning puidust toodete suuremat kasutamist. Seetõttu peab komitee väga oluliseks, et raietoodet lisataks LULUCFi valdkonda ning liikmesriigid peaksid täielikult ära kasutama raietoodete potentsiaali CO₂ talletamisel ja seeläbi loodud krediiti. Lisaks sellele peaks olema võimalik lubada raadamisest põhjustatud heidet kompenseerida metsa säästva majandamise tulemusel suurenenud metsaressurssidega.

5.5. Et kasutada ära metsa säästva kasutamise märkimisväärseid võimalusi⁽¹⁾ kliimamuutuste leevendamisel, kutsub komitee komisjoni üles suunama suuri jõupingutusi metsamajandamise arvestuseeskirjade väljatöötamisele. Need eeskirjad peavad kajastama metsa tegelikke kasvu- ja sidumismäärasid, et vältida kehtivate eeskirjade probleemi, mistõttu määratletakse teataval juhudel tegelikke sidujaid heite allikana.

5.6. Kavandatud arvestuseeskirjad metsade võrdlustasemete kohta on keerulisemad kui varem ega soodusta piisavalt metsakasvatuse või biomajanduse edendamist. Komitee teeb ettepaneku, et liikmesriigid kehtestaksid liiga üksikasjalike kriteeriumide asemel riiklikud metsade võrdlustasemed kooskõlas metsaressursside prognoositud kasutamise, tagades, et iga-aastane raie ei ületa pikaajalises plaanis iga-aastast kasvu.

5.7. Komitee väljendab heameelt komisjoni märkuse üle, et topeltarvestuse vältimiseks heitkoguste üle tuleks biomassi kasutamist energeetikas pidada CO₂-neutraalseks, nagu on märgitud valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suunistes. Lisaks tuleb vältida igasugust muud heitkoguste topeltarvestust.

5.8. Komitee kutsub komisjoni üles püüdma saavutada ühtlustatud üleilmsed arvestuseeskirjad maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse kohta. Et julgustada teisi riike protsessis osalema, peaksid eeskirjad olema võimalikult lihtsad. Rahvusvahelisel tasandil peaks EL aitama kaasa oma teadmistega metsaressursside inventeerimise ja seiremeetodite kohta ning eelkõige arendama välja ELi täpse satelliitsüsteemi, mis võimaldab saada tegelikke üleilmsed andmeid.

5.9. Nagu metsamajandamine, nii aitab ka põllu- ja rohumaa aktiivne majandamine kaasa kliimamuutuste vastu võitlemisele ning ühtlasi ka üleilmsel toiduga kindlustatusele. Põllu- ja rohumaa majandamise, sealhulgas mulla tootlikkuse, saagikuse ja taasistutamise parandamine edendab CO₂ sidumist ning seetõttu tuleks seda nõuetekohaselt arvesse võtta. Biomassi tootmise piiramisega kaasneb pikas perspektiivis kasvuhoonegaaside madalam sidumine atmosfäärist fotosünteesi vähenemise tõttu. Samuti tuleks arvesse võtta turvasmulla eripära ning võimalusi selle tootmise jätkamiseks.

⁽¹⁾ Nabuurs *et al.*, 2015, A new role for forests and the forest sector in the EU post-2020 climate targets.

5.10. Et kasutada täielikult ära põllu- ja rohumaa majandamise märkimisväärseid võimalusi, suurendamaks mulla võimet CO₂ sidujana ja viitamaks selle omaduste võimalikule parandamisele, kutsub komitee üles tegema teadustööd ja töötama välja arvestuseeskirjad biomassile, mis on seotud ühe- ja mitmeaastaste rohttaimedega. Mulla dünaamilist majandamist käsitleva sellise lähenemisviisi potentsiaal, milles keskendutakse selle toime optimeerimisele kohalikke tingimusi arvesse võttes, ei oleks mitte ainult kasulik kliimale ja keskkonnale, vaid aitaks kaasa ka põllumajandussektori majanduslikule ja sotsiaalsele jätkusuutlikkusele – eriti väikestes põllumajanduslikes peretegevõtetes.

5.11. Kokkuvõttes võib öelda, et Pariisis saavutati edu alt-ülespoole-lähenemisviisiga, mis käsitleb riiklike eesmärkide kindlaksmääramist iga riigi tugevate külgede ja võimaluste alusel. Komitee tunnistab samuti liikmesriikide erinevusi LULUCFi sektoris. Meetmed peaksid seega olema kohandatud lähtuvalt riigi tasandist kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega ning LULUCFi sektor peaks olema eraldi kliimapoliitika samm.

5.12. Komitee julgustab liikmesriike kehtestama ambitsioonikaid meetmeid kliimamuutuste leevendamiseks LULUCFi sektoris ning ühtlasi looma pikaajalise visiooni säästvast maakasutusest ja metsandusest, kaasates eelkõige riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi protsessi kodanikuühiskonna ja sotsiaalpartnerid.

5.13. Ambitsioonikate meetmete rakendamise võimaldamiseks on tarvis märkimisväärseid rahalisi vahendeid. Seetõttu kutsub komitee komisjoni üles kehtestama lisaks olemasolevatele rahastamisvahenditele koostöös Euroopa Investeeringupangaga eraldi rahastamisvahendi, et toetada nende eesmärkide saavutamist. Lisaks sellele on tarvis kindlasti suurendada investeeringuid teadus- ja arendustegevusse, mis on suunatud kliimamuutuste leevendamise uutele meetoditele.

Brüssel, 14. detsember 2016

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Georges DASSIS